

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „ИНДУСТРИАЛЕН БИЗНЕС И ЛОГИСТИКА“

Приета от ФС (протокол №9/ 23.04.2020)

Приета от КС (протокол №7/ 27.02.2020)

УТВЪРЖДАВАМ:

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: **“ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ”;**

ЗА СПЕЦ: **„Индустриален бизнес и предприемачество“; ОКС „бакалавър“**

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: **4; СЕМЕСТЪР: 7;**

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: **180 ч.; в т.ч. аудиторна 60 ч.**

КРЕДИТИ: **6**

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	30	2
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	120	-

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Илиан Минков)

2. ....
(гл. ас. д-р Влади Куршумов)

Ръководител катедра: .....
„Индустриален бизнес и логистика“ (доц. д-р Йордан Иванов)

I. АНОТАЦИЯ

Дисциплината „Европейски и национални програми и проекти“ има за основна цел да формира знания и умения у студентите за цялостно управление на европейски и национални проекти, в т.ч. основни понятия и принципи при кандидатстване за безвъзмездно финансиране, инициране на проектната дейност в организацията; планиране на основните параметри на проект, както и особености при неговото осъществяване и приключване. Важно направление, заложено в учебната програма е разглеждане на процеса по управление на проекти в контекста на организацията, което включва разбиране на възможностите, които безвъзмездното финансиране с европейски и национални средства предлага за поддържане на високо равнище на конкурентоспособност както и интегриране на очакваните от проекта резултати в основната дейност на организацията – бенефициент.

Дисциплината е структурирана условно в три модула: 1) общи постановки при управлението на проекти в организацията; 2) особености на европейските структурни и инвестиционни фондове, както и на различни национални и европейски програми за финансиране; 3) задълбочено изучаване на цялостния процес по разработване на проектни предложения и тяхното успешно изпълнение.

Усвоените знания позволяват на студентите успешно да идентифицират подходящи програми за безвъзмездно финансиране в зависимост от нуждите на организацията; да разработват проектни предложения, както и да координират и контролират тяхното последващо изпълнение.

В процеса на обучение, студентите следва да затвърдят и разширят своите познания, свързани с анализ на бизнес средата на организацията, управление на човешките ресурси, планиране и анализ на дейността на организацията и др. В същото време се очаква да бъдат формирани нови знания по отношение на целенасочено кандидатстване с проекти по европейски и национални програми за безвъзмездно финансиране.

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
ТЕМА 1. УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТИ – ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА		2	2	
1.1	Същност на управлението на проекти			
1.2	Понятиен апарат при управлението на национални и европейски проекти			
1.3	Основни участници в процеса на управление на проекти			
1.4	Принципи при управлението на проекти			
ТЕМА 2. УПРАВЛЕНИЕТО НА ПРОЕКТИ В КОНТЕКСТА НА ОРГАНИЗАЦИЯТА		2	2	
2.1	Значение на проектната дейност за развитие на организацията			
2.2	Организация на проектната дейност в организацията			
2.3	Вземане на решение за работа по проекти			
2.4	Управление на проектни портфейли в организацията			
ТЕМА 3. ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ		2	2	
3.1	Основни фондове – обхват и основни характеристики			
3.2	Управление на средствата и области на инвестиции			

3.3	Бенефициенти на средствата по ЕСИФ			
3.4	ЕСИФ в България			
3.5	Работа с Единен информационен портал на Европейските структурни и инвестиционни фондове в България			
ТЕМА 4. ПРОГРАМИ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО ФИНАНСИРАНЕ		2	2	
4.1	Оперативните програми - същност, съдържание и структура			
4.2	Управление на оперативните програми. Механизъм на финансиране			
4.3	Работа с Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България			
4.4	Други европейски и национални програми за финансиране на проекти			
4.5	Обща рамка на процеса по кандидатстване за безвъзмездни средства			
ТЕМА 5. СЪЩНОСТ И ОСОБЕНОСТИ НА ПРОЕКТА		2	2	
5.1	Основни характеристики на проектите за безвъзмездно финансиране			
5.2	Жизнен цикъл на проекта			
5.3	Основни компоненти на проекта			
5.4	Фактори за успешен проект			
ТЕМА 6. ИНИЦИИРАНЕ НА ПРОЕКТА		2	2	
6.1	Основни методи за анализ на организацията и идентифициране на необходимостта от проект			
6.2	Определяне на обхвата на проекта			
6.3	Определяне на участниците в проекта			
6.4	От проектна идея към проектно предложение			
ТЕМА 7. ПЛАНИРАНЕ НА ПРОЕКТА		2	2	
7.1	Анализ на проблемите			
7.2	Формулиране на целите			
7.3	Обосновка на необходимостта от проекта			
7.4	Съответствие с изискванията на финансиращата организация			
7.5	Съответствие с хоризонталните политики на ЕС			
ТЕМА 8. РАБОТНИ ПАКЕТИ, ДЕЙНОСТИ, ЗАДАЧИ		2	2	
8.1	Разработване на структура на дейностите /работните пакети/			
8.2	Описание на дейности и определяне начина на изпълнението им			
8.3	Дефиниране на очакваните резултати и стратегия за тяхното интегриране към дейността на организацията			
8.4	Изследване на взаимовръзките между дейностите /работните пакети/			
8.5	Техники за определяне продължителността на дейностите			
ТЕМА 9. ПЛАНИРАНЕ НА ВРЕМЕТО		2	2	
9.1	Основни принципи при планиране на времето			
9.2	Линейни и мрежови техники за планиране на времето			
9.3	Разработване на мрежови графици. Метод на критичен път			
9.4	График на Гант. Възможности за оптимизиране продължителността на проекта			
ТЕМА 10. СФОРМИРАНЕ НА ЕКИП ПО ПРОЕКТА		2	2	
10.1	Екип за организация и управление. Екип за изпълнение			
10.2	Определяне на необходимите длъжности. Основни задължения и отговорности			
10.3	Техники за анализ и разпределяне на ролята в екипа			

10.4	Изграждане на организационна структура. Мотивация			
ТЕМА 11. ПЛАНИРАНЕ НА РЕСУРСИ И БЮДЖЕТ		2	2	
11.1	Концептуален модел дейности – ресурси – бюджет			
11.2	Видове разходи в проектната дейност			
11.3	Остойностяване на необходимите ресурси			
11.4	Оценка на разходите и изграждане на бюджетна структура			
11.5	Разработване на бюджет на проекта			
11.6	Анализ и оценка на паричните потоци на проекта			
ТЕМА 12. АНАЛИЗ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ ЛИЦА. УСТОЙЧИВОСТ		2	2	
12.1	Определяне на заинтересованите лица и техните основни интереси			
12.2	Изграждане на „Матрица на заинтересованите лица“			
12.3	Планиране на взаимоотношенията със заинтересованите лица			
12.4	Разработване на план за устойчивост на резултатите от проекта			
ТЕМА 13. ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПРОЕКТА И КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗПЪЛНЕНИЕТО		2	2	
13.1	Мобилизиране на ресурсите и екипа. Видове контрол			
13.2	Контрол върху времевия график за изпълнение			
13.3	Контрол върху разходите			
13.4	Контрол на качеството			
13.5	Изготвяне на междинни технически и финансови отчети			
13.6	Съвременни методи за управление на проекти и контрол			
ТЕМА 14. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА И КОМУНИКАЦИИТЕ		2	2	
14.1	Комуникация и комуникационни потоци – участници, срокове, обект на комуникация			
14.2	Управление на документите и документооборота			
14.3	Специфични изисквания и правила за информация и комуникация			
14.4	Управление на информацията и комуникациите при партньорски обединения			
ТЕМА 15. ПРИКЛЮЧВАНЕ НА ПРОЕКТА		2	2	
15.1	Финално отчитане на проекта			
15.2	Демобилизиране на ресурси и екип			
15.3	Анализ на резултатите и ефективността			
Общо:		30	30	-

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Работа върху казуси	3	30
1.2.	Тест	1	10
1.3.	Работа върху проектно предложение	1	40
Общо за семестриален контрол:		5	80
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит (тест)	1	40
Общо за сесиен контрол:		1	40
Общо за всички форми на контрол:		6	120

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Желев, Ив., С. Христова. Европейски фондове и проекти: Ръководство за семинарни упражнения, Варна: Наука и икономика, 2015.
2. Александрова, М. Проектно управление: Проектно мислене и проектно действие. София: Везни-4, 2015
3. Куршумов, В., Вълчинов, В. Проявление на Кохезионната политика на Европейския съюз чрез оперативните програми в България. Индустиален бизнес и предприемачество - иновации в науката и практиката : Сборник с доклади от международна научно-практическа конференция посветена на 70 год. създаването на спец. "Индустиален бизнес и предприемачество" в ИУ - Варна, Варна : Наука и икономика, 2018, 391 - 401.
4. Куршумов, В. Значение на Оперативните програми за постигане на устойчиво развитие в България. Управление и устойчиво развитие. Сер. Общество. Човек. Природа = Journal of Management and Sustainable Development. Ser. Society. Man. Nature, София : Лесотехнически университет, Год. 19, Т. 62, 2017, 1, с. 78 - 83.
5. Куршумов, В. Оперативните програми като източник на финансиране за развитие на куриерските фирми в България. Съвременната логистика - бизнес и образование : Сборник с доклади от международна научно-практическа конференция по повод 10-годишнината от създаването на специалност "Логистика" в Икономически университет - Варна, Варна: Унив. изд. Наука и икономика, 2017, с. 133 - 148.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Бонева, Светла. Управление на комуникациите в международни проекти. София: УНСС, 2019.
2. Ръководство за система от знания за управление на проекти (PMBOK® GUIDE, четвърто издание). София: Класика и стил, 2011.
3. Мокал, Т. Управление на проекти с метода Ten Step, Проджекта ООД, 2011.
4. Маринова, Н. Управление чрез проекти за постигане на устойчиво развитие. НБУ, София, 2014.
5. Kerzner, H. Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling. John Wiley & Sons Inc., 2017.